

УДК 55(477)(092)

ОЛЕКСІВ БОГДАН ІВАНОВИЧ
(до 75-річчя від дня народження)

А.О. Сіворонов, Г.І. Лисак, Ю.С. Маковський, Л.В. Генералова

Львівський національний університет імені Івана Франка

79005 м. Львів, вул. Грушевського, 4.

E-mail: zaggeol@franko.lviv.ua

Он был влюблен
в разломы, надвиги и свиты,
покровы, дайки, батолиты,
контакты, жилы и граниты
известняки, алевролиты...

М. Приходько

У 2008 р. минуло 75 років від дня народження Викладача з великої літери, доцента кафедри загальної геології Богдана Івановича Олексіва. Він відійшов передчасно, на 67-му році життя (2000), у розквіті творчих сил, несподівано вражений невиліковною хворобою.

Ця втрата була надзвичайно болючою для колективу факультету.

Б. Олексів був людиною багатогранною, чесною і порядною, духовно багатою. Геолог найвищої кваліфікації і талановитий педагог, він підготував і виховав сотні фахівців – знімальників, розвідників, геохіміків, які нині працюють у геологічних організаціях не лише в Україні, а й у найвіддаленіших куточках колишнього Союзу – на Уралі, у Казахстані і Середній Азії, Якутії, Забайкаллі, на Колімі та Далекому Сході. І недаремно вихованці Богдана Івановича були і є бажаними в усіх без винятку геологічних експедиціях. Богдан Іванович досконало, можна навіть сказати віртуозно, володів мистецтвом геологічного знімання, поєднуючи глибоке знання теорії і практику: він водночас був і викладачем, і знімальником-польовиком, багато років поспіль влітку він брав участь у проведенні державного геологічного знімання у Забайкаллі. Був вимогливим учителем, бездоганно знав свій предмет сам і без жодних поблажок вимагав знань такого самого рівня від студентів.

У спілкуванні з колегами і студентами виявляв чуйність і доброту. Він дуже близько до серця брав чужі проблеми, чуже горе, чужі втрати. Нам завжди не вистачає Богдана Івановича, він так і залишився на кафедрі **незамінним**. Світла пам'ять про нього назавжди буде в наших серцях.

Богдан Іванович Олексів народився 8 листопада 1933 р. у Львові. Його батько Іван Федорович Олексів працював токарем у Львівському колійовому депо на Клепарові, а мама Стефанія Михайлівна вдома доглядала дітей. До школи маленький Богдан пішов 1941 р., під час німецької окупації. Дитинство його не було радісним і безхмарним, у 1944 р., коли йому було лише 11 років, несподівано захворів і помер батько, їхня родина опинилась у надзвичайній скруті. Згодом, з 1944 по 1951 рр., Богдан навчався в середній залізничній школі на Левандівці. З дитячих років він був допитливим і охочим до знань, вчився добре, отож не дивно, що після закінчення школи успішно склав вступні іспити до Львівського державного університету і був зарахований студентом геологічного факультету.

В університеті Богдан вчився так само добре, як і у школі. Був сумлінним і відповідальним студентом, на четвертому-п'ятому курсах його призначили старостою групи знімальників. Уже під час першої виробничої практики він захопився геологічним зніманням і серйозно зацікавився науковою роботою. Тоді ж за відмінно складену колективом партії геологічну карту він – студент-практикант – також одержав премію.

У 1956 р. Богдан Іванович закінчив геологічний факультет університету й одержав диплом інженера-геолога з відзнакою. Відразу ж після закінчення університету, з червня 1956 р. працював у Читинському геологічному управлінні, спочатку на посаді молодшого геолога, а з травня 1957 р. вже як інженер-геолог, виконуючи обов'язки старшого геолога партії, яка провадила державне геологічне знімання. З листопада 1958 р. Богдан Іванович перейшов працювати на рідний факультет. Спочатку він був асистентом кафедри геології СРСР, провадив практичні заняття і читав лекції з геології СРСР, керував виробничими практиками і дипломними роботами студентів. Водночас за сумісництвом працював у науково-дослідному секторі факультету, брав участь у виконанні договірних робіт з тим же Читинським геологічним управлінням на тему “Стратиграфія юрських та пермських відкладів Східного Забайкалля”. Готував до видання аркуші Державної геологічної карти (Східнозabayкальської серії) та пояснювальні записки до них, зокрема “Нижне-среднеюрские отложения Восточного Забайкалья”, “Государственная геологическая карта, м-б 1:200 000, сер. Вост. Забайкалье”, “Геологическая карта Читинской обл. М-б 1:1 000 000”. Є співавтором багатьох рукописних звітів, які зберігаються в геологічних фондах.

У 1963 р. Богдан Іванович одружився з випускницею нашого факультету – Галиною Іванівною Лисак, теж працівницею факультету.

З жовтня 1964 р. Богдан Іванович перейшов на кафедру загальної геології, де працював до останніх днів. Він читав лекції, вів практичні та лабораторні заняття з курсів “Структурна геологія і геологічне картування”, “Загальна геологія”, “Геотектоніка”, “Геологія СРСР”, керував навчальними і виробничими практиками, складанням курсових робіт, звітів з практик та дипломними роботами. Протягом 33 років (з 1966 по 1999 рр.) він був науковим керівником польової навчальної практики студентів у Криму.

З 1993 р. Богдан Іванович обійняв посаду доцента. Керував науково-дослідною роботою студентів, брав участь у навчально-методичній роботі, є автором численних методичних посібників та робочих програм. Постійно займався науковою роботою, брав участь у багатьох наукових конференціях.

Богдан Іванович є автором і співавтором близько 50 наукових праць (у тому числі двох монографій).

Нині родинну педагогічну естафету продовжує дочка Богдана Івановича – Оксана. Вона, як і її батько, закінчила наш університет, спочатку факультет прикладної математики, а трохи згодом ще й факультет міжнародних відносин, де й працює тепер на посаді доцента кафедри європейського права.

Колектив кафедри загальної та регіональної геології

**ЗІ СПОГАДІВ ВИКЛАДАЧІВ ТА КОЛИШНІХ СТУДЕНТІВ
ГЕОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Найбільше, що вражало мене в Богдані, – це його надзвичайно сумлінне ставлення до обов'язків геолога, педагога і науковця. Іноді навіть здавалось, що це занадто. А втім, нічого надзвичайного в тому не було; це справді, мабуть, всмоктане з молоком матері, дивне (особливо для теперішнього часу) почуття *відповідальності* за все, що він робив.

Богдана Івановича природа щедро наділила багатьма талантами. Насамперед це стосується його величезних здібностей у геології. Таку любов до своєї професії, до геології зустрінеш не часто. Богдан був широко ерудованим геологом, особливо в галузях стратиграфії, тектоніки і регіональної геології. Пройшовши блискучу геологічну школу у першого вчителя Олексія Федоровича Мушнікова, Богдан став одним з найліпших геологів-знімальників колишнього Союзу. І досі є неперевершеними складені ним геологічні карти та стратиграфічні схеми юрських відкладів Східного Забайкалля.

Особливо яскраво його талант виявився у викладацькій роботі. Багато наших випускників своїми виробничими і науковими досягненнями зобов'язані геологічному вишколу Богдана Івановича. Я не знаю іншого такого викладача, який би стільки своєї енергії, стільки свого часу віддавав студентам. Це був справді обдарований Богом Педагог вищої школи. В тому, що Кримська навчальна практика стала найважливішим моментом у геологічній освіті нашого факультету, є величезна заслуга Богдана Івановича.

А. Сіворонов, завідувач кафедри загальної та регіональної геології, професор, академік Академії наук Вищої школи України.

... Я студентка першого курсу. Лекцію з загальної геології нам читає Богдан Іванович. Феєричний потік інформації енциклопедично освіченого педагога. Від нього вперше у концентрованому вигляді почула, що геолог – це журналіст, який має змістовно і лапідарно викладати думки та результати спостереження у пікетажці, це оратор, який грамотно й інтелігентно захищає свої переконання, це спортсмен, який фізично підготовлений витримувати негаразди похідного життя, це людина, яка любить свою справу і ритм свого життя підкоряє роботі...

Кримська практика ... Богдан Іванович – науковий керівник та ідейний натхненник практики. Я молодий викладач. Ранок. Світає. Наближаюсь до колонки, щоб набрати води... Богдан Іванович уже приймає водні процедури після двокілометрового кросу та інтенсивної розминки.

Маршрут. Спека. Студенти змучено плентаються яром Яман. Богдан Іванович енергійно збігає по правому борту. Шорти, кепочка, карта, компас. Зупиняється на виступі близько до тальвегу і, обрисовуючи молотком крила складок, показує різноманіття складчастих форм, які є в цій частині таврійської серії, розповідає про специфіку та генезис флішових утворень і Світу, і Криму, і Забайкалля. Хтось пропонує йому воду. “У маршруті не п’ю.”

Вечір. День Незалежності. КВК. Богдан Іванович звертається до студентської аудиторії: “Коли вперше прийнято Конституцію незалежної України?” І, не дочекавшись змістовної відповіді, починає розповідати про історію України, про Орлика, про Грушевського...

Камералка. Зустріч з доктором Майком Сімонсоном з Абердинського університету (Англія). Спочатку доповідає Богдан Іванович про перспективи розшукування нафти та газу в флішоїдних відкладах. Пізніше М. Сімонсон розкажує про свою роботу в Азербайджані та на шельфі Північного моря. Контраст різочий. Якщо перший доповідач спілкувався з нами як з колегами, то другий подавав нам пересічні істини... Може він інакше й не міг?!

Ось таким і залишився в моїй пам’яті Богдан Іванович – громадянин своєї Держави, талановитий педагог і закоханий у свою справу геолог...

Л. Генералова, доцент кафедри загальної та регіональної геології.

...У полі Богдан Іванович був схожий на студента-практиканта – худорлявий, спортивної статури, нерозлучний з геологічним молотком. Ходив швидко, неначе мав захovanу всередині сталеву пружину, напрочуд легко піднімався на круті схили, і так само по-юнацьки легко збігав з них додолу.

Дивував усіх нас своєю енергійністю та завзятістю дослідника, енциклопедичністю знань. Умів швидко пояснити те, що нам здавалось незрозумілим, міг підказати простий спосіб розв’язування начебто складної задачі. Уважний і ледь іронічний погляд його сірих очей неначе запитував: а чого ж ти насправді вартий, хлопче? Вроджена інтелігентність і делікатність.

Ю. Маковський, доцент кафедри загальної та регіональної геології.

Особливе місце серед моїх колег по факультету посідає Богдан Іванович Олексів – дуже талановитий геолог і надзвичайно хороша людина.

Ми познайомились 1957 р., коли я, студент третього курсу, вивчав “Геологію СРСР”, Богдан Іванович – молодий асистент – допомагав доценту О.Ф. Мушнікову проводити лабораторні заняття. Нашу увагу привернули широка ерудиція Богдана Івановича, серйозний та принциповий підхід до справи, відданість своїй роботі та властива йому суворість, яка, як з’ясувалося пізніше, була своєрідним проявом доброти і скромності. В тому ж році я ближче познайомився з Богданом Івановичем у Східному Забайкаллі під час проходження першої виробничої практики в складі знаменитої “Междуреченської партії” Забайкальської експедиції НДС нашого університету. Богдан Іванович показав себе природженим геологом-польовиком, який майстерно володів структурною геологією і блискуче розбирався в дуже складній та заплутаній геології Забайкалля, яка стала його “любов’ю” на все життя. Богдан Іванович віддав дуже багато сил дослідженню геології цього регіону, зробив величезний внесок у вивчення юрських відкладів. Не даремно забайкальські геологи жартома називають його “головним юристом Забайкалля”.

Однак по-справжньому здружилися ми з Богданом Івановичем у 1967–1968 рр. на Кримській практиці, куди я приїхав, обійнявши посаду асистента кафедри петрографії. Хочу сказати, що, незважаючи на те, що 1956 р. я пройшов двомісячну Кримську навчальну практику, а 1960 р. три місяці працював у Криму в складі геомагнітної експедиції ІГКК АН УРСР, всіма своїми знаннями Криму я передусім завдячую Богдану Івановичу, оскільки він так знав цей полігон, як ніхто. Тому в маршрутах я тінню ходив за Богданом Івановичем і слухав його пояснення. Це дало змогу мені в 1972–1981 рр. очолити практику і самостійно керувати студентськими бригадами. Жодного разу Богдан Іванович не відмовив нікому в консультації чи допомозі. В Криму ми жили разом у маленькій кімнаті, потоваришували. Хоча за характерами ми були дуже різними, зате у нас виявилось багато спільних рис і справ.

Богдан Іванович був дуже порядною і принциповою людиною, яка не зносила людської фальші й підлості.

Він був інтелігентом. Увесь жар свого серця і душі він віддав роботі. Був дуже вимогливим та дещо суворим викладачем, головна його мета – навчити студента. Згадую, що більшість з нас на щоденну “камералку” витрачали дві–чотири години, а Богдан Іванович займався зі студентами п’ять–сім годин.

Він був щирим патріотом України, дуже любив співати українських пісень, чудово знав українську культуру, однак не був ура-націоналістом, бо прекрасно володів російською мовою, працюючи все життя у Сибіру, підтримував дружні стосунки з геологами різних національностей і користувався серед них глибокою заслуженою повагою.

Я сиджу за комп’ютером, пишу спогади, тримаю в руках “Методические указания к учебной полевой практике по геологическому картированию и геофизическим методам”, на якій рукою Богдана Івановича написано: “Дорогому Віталію Олексійовичу – соратнику по багаторічній Кримській кампанії від автора. Б. Олексів. 11.VI. 1980 р.” Серце стискає туга: чому такі хороші люди покидають нас?! Кажуть, що незамінних людей не буває. Не вірю! Богдан Іванович був саме такою незамінною людиною та спеціалістом...

В. Хмелівський, доцент кафедри петрографії.

Богдан Іванович – людина, без якої ще декілька років тому неможливо було уявити геологічний факультет.

Викладач, енергія якого (без жодного перебільшення!) невпинно та ефективно працювала на те, щоб донести до студентів наукову істину через багатогодинне, позаурочне пояснення незрозумілих премудростей геології, спілкування, дискусії.

Педагог від Бога, аналогію таланту якого дуже важко віднайти серед нині суущих.

Науковець, про педантизм, відповідальність, прискіпливість, вимогливість, фанатизм якого ходили легенди...

Для студентів, аспірантів, працівників науковий авторитет Богдана Івановича був незаперечний.

Я хотів би особливо наголосити, що Богдану Івановичу були притаманні такі людські риси, як людяність, щирість, доброта, доброзичливість. Він ніколи не підвищував голосу, а у спілкуванні зі студентами та співробітниками доводив

свою істину винятково знаннями та логікою. Він не боявся виглядати дивакуватим, коли намагався навчити тих студентів, на яких інші викладачі вже поставили хрест (навіщо на тих, хто не хоче вчитися, витрачати час і нерви?). А Богдан Іванович витрачав! Він не міг покинути стін університету, доки всім, кому треба і не дуже, він не пояснив, що таке “геосинкліналь”, не розтлумачив, чим відрізняються ендегенні процеси від екзогенних, не домалював геологічний розріз чи мапу. Екзамен чи залік приймав до одинадцятої години вечора! Його педагогічним принципом на іспиті було навчити, пояснити, переконати особисто студента у тому, чого той не зрозумів чи чого його не навчили, а не довести студентові, що він нічого не знає.

В. Дяків, доцент кафедри екологічної та інженерної геології і гідрогеології.

... Богдан Іванович Олексів... Це ім'я для знімальників випуску 1974 р. завжди було і є легендою. Темпераментний, дуже відповідальний викладач учив не тільки професії (бо для нього геологія була не лише фахом, а й стилем життя).

Ми пам'ятаємо пари зі структурної геології, численні розрізи, захисти курсових...

Однак найкращі наші спогади пов'язані з Кримом. Ще в лютому ми стовбичили у викладацькій і просилися саме до нього. Бо це був вищий пілотаж, незважаючи на важкі маршрути, підступні контакти, суперечки в камералці. Крим без Богдана Івановича – це не Крим (для тих, хто пам'ятає золоті роки Львівського геологічного факультету). До кінця свого життя Богдан Іванович боровся за цю практику, боровся за можливість для студентів побачити якомога більше і стати справжніми фахівцями.

Таким він і залишився в нашій пам'яті: рухливим, емоційним геологом-знімальником, а це, як він казав, – еліта геології.

Т. Винниченко, асистент кафедри мінералогії.

Наш випуск був останнім, якому пощастило бути учнями Богдана Івановича Олексіва, починаючи з практичних занять із загальної геології на першому курсі та закінчуючи лекціями з регіональної геології про мезозоїди Забайкалля на п'ятому. Між першим та п'ятим курсом були ще заняття зі структурної геології, незабутня друга Кримська практика, ціну якої ми зрозуміли, як і казав наш учитель, тільки після деякого часу. Та тоді ми довіряли тільки своєму досвіду й чимало “попсували нервів” нашим наставникам. Однак ці декілька слів нічого не говорять про Богдана Івановича як про Людину і Педагога, який, не побоївшись цих слів, стільки душі, здоров'я і любові вклав у нас, щоб ми відбулися не тільки як спеціалісти, але і як люди. Справді, починаєш цінувати та розуміти суть мудрих слів тільки тоді, коли біля нас людини вже немає.

У 1995 р., коли ми тільки вступили на геологічний факультет, нас, відверто кажучи, лякала перспектива потрапити в групу, яку веде Богдан Іванович. Уже тоді від старших курсів ми чимало чули про вимогливість і принциповість до “своїх” студентів. Проте необхідно сказати, що до Себе він був ще більш вимогливий, а Його слова про те, що ніщо так не ображає людину, як несправедливість, ми змогли неодноразово оцінити значно пізніше. Знаючи студентський принцип “не роби сьогодні того, що можеш зробити завтра”, Богдан Іванович завжди максимально виразно і зрозуміло доносив до нас цікаву геологічну науку

(визначення мінералів і порід, побудова геологічних розрізів, читання геологічних карт і багато консультацій та дискусій з інших дисциплін).

Ми з вдячністю пригадуємо складання колоквиумів і захисти робіт по структурних картах, які тривали інколи до пізнього вечора. Пам'ятаємо Його енергійну і запальну лексику, яку ми ще і нині часто згадуємо в своєму спілкуванні. Ніщо не зближує людей так, як польові умови, спільні маршрути, побут, миті спілкування не тільки на геологічні теми, а й відверті розмови про життя. Тому вже після першої сесії Богдан Іванович став тією людиною на факультеті, яка замінювала і викладача, і батька (за що неодноразово був названий "студентською нянею"). Навіть тоді, коли Він не читав у нас ніяких дисциплін, завжди цікавився нашим життям, давав дружні поради, турбувався про нас.

Скільки б не було написано слів – їх буде мало, щоб передати хвилини спілкування і ті приємні спогади про Богдана Івановича, які охоплюють нас при згадці про Нього. Можна з упевненістю сказати: ми щасливі, що в нас був такий Учитель, який назавжди залишиться в нашій пам'яті.

Випускники 2000 р.

... Уже вісім років, як немає з нами нашого друга, колеги Богдана Івановича. І з відстані часу щораз частіше й гостріше відчувається його відсутність. Переживши з Богданом Івановичем добрий "шмат" факультетського спілкування і кримських доріг, починаєш ліпше розуміти той дух, ту мотивацію цієї прекрасної, душевної і багатогранної особистості. І, звичайно, польові умови вирізняли його з-поміж нас невтомною працею, прагненням якомога більше засвоїти, закріпити, пройти більше маршрутів з однією метою – навчити студентів.

Завдяки доброті, відвертості, сумлінному ставленню як до колег, так і до студентів він був незаперечним авторитетом для нас:

- він був прекрасним педагогом – від Бога;
- він був ширим патріотом;
- він був прикладом скрупульозності не тільки в роботі, а й в усіх справах, до найменших дрібничок, за що заслужив шану, повагу і незабутню пам'ять серед колег і студентів.

І мені здається, що Іван Франко написав ці рядки саме про нього:

"О, *Alma mater*, якби ж ти знав, чого в серці тім повно,
Як би ти знав, як люблю я тебе, як люблю невимовно...
Я ж весь вік свій, весь труд тобі дав у незламнім зав'язтті,
Підеш ти у мандрівку століть з мого духу печаттю!
Сорок літ я трудився-навчав, весь заглиблений в складки,
І студентам знання я давав до останньої крапки ..."

М. Горін, завідувач лабораторії, начальник Кримської практики.

Відтоді, як не стало доцента Богдана Івановича Олексіва, факультет втратив останнього зі своїх висококласних геологів-знімальників, відданого своїй справі **Педагога від Бога**, надійного друга і просто чуйну, порядну людину. Втрата виявилась настільки несподіваною, що перша була думка: "А що ж тепер?" Несподіваність полягала в тому, що до останнього в житті польового сезону Богдан Іванович залишався учасником робіт з геології у Забайкаллі і мотором Кримської навчальної геолого-знімальної практики. Він активно працював у полі тоді, коли його ровесники вже перейшли до "тихої" кабінетної та аудитор-

ної роботи. Це була його стихія і здавалося, йому не буде зносу, а роботі – кінця... Однак, на жаль, ...

А все починалося в далеких 50-х роках ХХ ст. і вже навіть минулого тисячоліття. Я не пам'ятаю Богдана студентом, він був років на три старший від мене, а три курси тоді – це понад 200 студентів, молодші з них “тусуються”, як тепер кажуть, по одних коридорах – *наших галереях* – та аудиторіях, а старші вже здебільшого працюють у кабінетах. Однак те, що Богдана Олексіва залишили для роботи на факультеті, – його запросив на посаду свого лекційного асистента надзвичайно вимогливий до своїх помічників молодий 40-річний професор Євген Михайлович Лазько, – свідчить про неабиякі здібності Богдана.

Перша наша зустріч з Олексівим відбулася 1957 р. на іспиті з “Геології СРСР”, де він, для нас тоді вже Богдан Іванович, асистент Є.М. Лазька, видав нам екзаменаційні білети і стежив за підготовкою, відправляючи далі “на ешафот” до професора. А те, що курс “Геології СРСР” був на той час, як і “Корисні копалини” справжнім “Рубіконом”, і відповідно ешафотом, знали всі.

Подальші зустрічі були вже 1958 р. та в наступні роки у Читі, де працювала ціла Забайкальська геолого-знімальна експедиція, укомплектована геологами Львівського університету, наукове керівництво якою забезпечували професори Володимир Миколайович Козеренко та Давид Йосипович Горжевський. Експедиція водночас була базою для виробничих практик студентів факультету, де, зокрема, і я проходив переддипломну практику, суміщав навчання на п'ятому курсі й роботу, і після закінчення університету одержав скерування в цю експедицію. Так ми стали колегами-знімальниками. Однак і на цьому тлі роботи Богдана Олексіва з вивчення відкладів пермі, тріасу та юри Центрального і Південного Забайкалля вирізнялися ґрунтовністю, докладністю і, відповідно, мали загальне визнання.

У 1965 р., коли після закінчення аспірантури мене скерували на кафедру загальної геології, наші з Богданом Івановичем шляхи тісно переплелись назавжди. Він прийшов на цю кафедру на три роки раніше і тут його таланти геолога-польовика і педагога змогли виявитися і розкрилися повністю. На той час кафедрою завідував відомий учений-тектоніст, неперевершений знавець геології Середньої Азії, різнобічна і дуже цікава людина, професор Дмитро Петрович Резвой. На кафедрі склався молодий, але вже професійно досвідчений і, без перебільшення, надзвичайно яскравий колектив: доценти Ігор Олександрович Марушкін, Юрій Пилиповича Пекун, Ернст Олександрович Портнягін, Юрій Феодосійович Мисник, Богдан Іванович і я. Це була наймолодша (за середнім віком викладачів) кафедра університету; тут панував дух творчості, постійної дискусії як з наукових, так і з педагогічних проблем, ініціатором яких (особливо з педагогічних питань) здебільшого був Богдан Іванович. Саме він, маючи вже достатній досвід роботи зі студентами, узяв опіку наді мною, кинутим без підготовки, як і більшість молодих викладачів, у “педагогічну воду”, мовляв, нехай сам випливає. І я дуже вдячний долі і Богдану Івановичу за це.

Важливим у нашій спільній долі став 1966 р., коли ми разом потрапили в Крим як керівники навчальної геолого-знімальної практики. І хоча десять років тому я був на кримській практиці студентом, та вже мало що пам'ятав, а Богдан Іванович свою картувальну практику взагалі проходив ще на Донбасі і в Криму був уперше. Не бажаючи вчитися разом зі студентами, ми з першого

дня були з ним *на один день попереду наших студентів*, проходячи удвох наступний маршрут на зворотному шляху додому після закінчення загального маршруту. І так кожен день – разом по два маршрути протягом усього періоду “складання зведеного розрізу”, а потім кожного дня зі студентами, під час самостійних маршрутів. Наслідком цього було те, що за два сезони практики кожен з нас – і Богдан Іванович, і я – склав власну геологічну карту території полігону з позначеннями більшості місць опорних розрізів, взаємовідносин стратиграфічних підрозділів, літологічних та структурних особливостей, знахідок фауни тощо, на яких і зосереджували увагу студентів під час практик у наступні роки.

Крим і тривала участь у кримській практиці – це окрема сторінка життя кожного відданого своїй справі педагога-геолога, де не тільки навчали геології, а виховували геологів, для яких, як відомо, *раніше це була не просто професія, а спосіб життя*. І тут Богдан Іванович виявляв себе не тільки як висококласний фахівець – знімальник і польовий геолог, а й був для практикантів як взірець людини, відданої геології. Стосовно нього можна перефразувати відомий театральний вислів: *він любив не себе в геології, а геологію в собі*. І ця любов передалася десяткам, а може й сотням його кримських вихованців, які й через десятки років з вдячністю згадували те, чого навчив їх Богдан Іванович. Важливою запорукою цього була глибока теоретична підготовка студентів перед практикою, на якій завжди наполягав Богдан Іванович. Одне з його улюблених висловлювань, яке він завжди повторював студентам: *“Мої очі бачать стільки, скільки знає моя голова”*.

У 1976 р. я перейшов з викладацької роботи на кафедрі на наукову роботу, яку провадив у різних підрозділах факультету, і повернувся на кафедру загальної геології лише 1996 р. Однак протягом цих двадцяти років ми з Богданом Івановичем не припиняли нашого спілкування та співпраці як із загальних геологічних і наукових проблем, так і стосовно змісту та методики викладання наших улюблених дисциплін. Ця співпраця повною мірою відновилась і продовжилась після мого повернення на кафедру: з таким самим азартом, як і в молоді наші роки, але вже, безумовно, на вищому досвідному рівні. Тут уже працювали інші викладачі, вчилися інші студенти, проте залишався той самий відданий своїй педагогічній справі і завжди готовий допомогти Богдан Іванович Олексів. Усім добре відомо, що Богдан Іванович завжди, до самого кінця найбільше серед співробітників кафедри, а можливо, і всього факультету, віддавав себе педагогічній діяльності, часто коштом наукової роботи, за що йому неодноразово дорікали, але то було його покликання, його натура, яку змінити неможливо. Я зустрічався і співпрацював з багатьма відомими викладачами вищої школи, та найчастіше і найбільш плідно з педагогічних питань співпрацював саме з Богданом Івановичем.

З різних причин 1999–2000 навчальний рік став останнім у нашій спільній педагогічній діяльності. Того року ми мали з Богданом Івановичем, крім індивідуального навантаження, ще й спільний курс “Геологічне картування”, адже у нас з ним була повна взаємозамінність унаслідок збігу наукових і педагогічних поглядів. Свою частину занять з цього курсу я провів у першому семестрі, бо на початку 2000 р. у зв’язку з сімейними обставинами вирішив піти на пенсію. У другому семестрі цей курс мав читати Богдан Іванович, але не так сталося, як гадалось... Трапилось непередбачене і трагічне.

Через відданість педагогічній роботі Богдан Іванович Олексів не обійняв найвищих наукових звань і ступенів, хоча мав науковий доробок, цілком достатній для цього, добре відомий науковцям відповідного профілю на теренах колишнього Союзу, від сходу до заходу, який і досі не втратив свого пізнавального та наукового значення. На це в нього просто фізично не вистачало часу. Однак у тому високому авторитеті випускника геологічного факультету Львівського університету, який визнавала в 60–80-х роках вся країна і навіть “далеке зарубіжжя”, є вагома частка особистого внеску *доцента Богдана Івановича Олексіва*, якого, доки будуть жити і працювати, з вдячністю пам’ятатимуть його учні, вихованці, друзі, близькі та рідні, що з сумом згадуватимуть його прикру, передчасну смерть.

Вічна Тобі пам’ять, дорогий друже.

В. Кирилюк, професор, академік Академії наук Вищої школи України.

Богдану Олексіву з нагоди 66-річчя

Покинул родимую хату,
студентов на лето забыл,
которых весь год до упаду
основам “структурки” учил.
С рожденья крутой трудоголик,
Юры забайкальской знаток,
Не мыслит житухи без поля, –
Рюкзак за плечами, в руках – молоток...

И вот он в горах Забайкалья,
Где Шилка течет и Онон,
Скелетом своим громыхая,
Разрезы кайлит весь сезон...
Презревши заботу о теле,
Не ест и почти что не пьёт,
Портки и портянки истлели, –
Лишь ломаным ходом идет...

Однажды под вечер упарясь,
Медведя в тайге повстречал,
Спросил тот: “Что ищешь ты, паря?
Неужто чего потерял?”
Рванул от лохматого зверя, –
Сказался футбольный закал, –
Бежал, направленья не меря,
Пока не уперся в Байкал!

За мысом нашел деревеньку, –
В избушку геолог был зван...
Ах, банька, берёзовый веник
И брага лилася в стакан!
На утро подробностей ночи
Не помнил – какой с него спрос!..

Не будем корить его очень:
Науке он “жертву” принес...

Что сбудется, – всё не напрасно,
Не знаешь, где ждёт “переплёт”, –
Дорог нет прямых и прекрасно,
Что жизнь наша – ломаный ход!

В. Павлов, завідувач
міжкафедральної лабораторії.

